

ZGODNJA DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za po leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 29. grudna 1871.

List 52.

Za novo leto.

Neki mornarji, ki so brodarili po širokem morji med skritimi pečini in skalovjem, so imeli starega in zvedenega moža, kateri jim je pot tako zanesljivo kazal, da se jim ni bilo treba prav nič pogina bati; samo to je bilo treba, da so nanj gledali in ga poslušali. Mornarji pa so se naveličali na vodnika vedno paziti, tudi so napihnjeno godernjali, rekoč: kaj bo nas ta vodil, — mi znamo sami hoditi brez njega, in so ga odvergli. Toda kmali so zašli med take robove, v take morske soteske in klečeti, da niso mogli ne naprej in ne nazaj, vetrovi so strašno bučali, viharji vstajali kakor hribi in poslednjič popotnike zagrnili.

Ta prilika je živa in resnična podoba sedanjega časa. Vodnik, zanesljivi vodnik po vihnem morji sedanjega življenja je Pij IX: mornarji so veliki in mali politikarji, mnogi državniki, liberalci in sploh taki, ki imajo moč do očitnega mnenja. To so možjé, „ki v sé zaupajo“ in so odvergli Pija IX kakor zvestega, znajdenega in zanesljivega kermilnika, vzeli mu vse pomočke, še njegovi osebni lastini niso prizanesli, in spustili so se sami na nevarno morje. Godí pa se jim tako, kakor vidimo, in godilo se ne bo bolje, dokler se prevzetni mornarji in kermilniki ponižani k svojemu vodniku ne obernejo.

Po vsih krajih se slišijo pritožbe, da je slabo, pa le slabo. Ne le ubožni, tudi bogati niso mirni in zadovoljni. Najhuje pa je, ker ni odkritoserčnosti in ker se laž šopiri za resnico, krivica za pravico.

Pravica je dozdej terpela sicer po mnogih krajih, naj več pa na Laškem. Zato ker se tam pravica očitno in vradno ni spoštovala, je pa tudi toliko razbojnikov in tatov, da ne lastnina in ne osebe niso varne. Celó minister in nekaj družih imenitnih oséb je bilo v samem Rimu oropan in okraden, sicer pa so take ostudnosti po Laškem na belem dnevu.

Po družih krajih delajo krivico narodi narodom, ker napuh žene laži-liberalce, da hočejo le sami gospodovati nad drugimi, in kar je najhuje, gospodovati tako, da bi jim zagospodarili njih domače pravice in naj bolj pa njih verske pravice in resnice in s tím njih zveličanje. Prigospodariti jim hočejo pa namesto tega liberalizem ali lažnjivo prostomiseltvo, ki sovraži od Boga postavljeno Cerkev, njenega poglavarja, njeno duhovstvo, pa Kristusa samega in njegovo postavo, kar se v njih časnikih jasno razodeva.

„Pervi vzrok tolikega hudega so kužljive bukve, prehudobni časniki — od Cerkve oestro prepovedani —, dela brezbožnih ljudi, in vsi tisti, kateri se kakor koli vdeležujejo, da bi ljudém vero vzeli ali pa zmanjšali,“ pravi eden naj boljših sedanjih italijanjskih pisatelj.

In pa res! Koliko je ljudi vsake starosti in stanú, ljudi iz spoštovanih deržín, ki zapusté študiranje svoje prave sreče in svojega zveličanja, vtopé pa se v nesnago kužnih časnikov in zanikarnih, lažnjivih, celo brezverskih bukev, in — v kratkem so zgubljeni, pokopani so! Pa kaj imajo reveži od tega? Gada so si vzeli v nedrije, ki jih pika ter nimajo več pokoja ne po dnevi ne po noči. „*Impius non habet pacem.*“ Za brezbožnega ni mirú.

Lucifer se je hotel „emancipirati“ ali prav svobodnga, brezvernega storiti, pa tudi prav napihniti se, ter je rekel: „Zdaj bom pa nad zvezde postavil svoj sedež“, pa ravno ta lažnjiva svobodoželjnost, ravno ta „brezvérnost“ ga je v pekel pogreznila. Brez Boga in brez zedinjenja z njim ni nič. Omenjeni pisatelj pravi: „Govoriti, da kaka družba, vlada, narod, zamore biti in delati brez Boga in njegovih zapoved, in v nenavezanosti na Cerkev, to je bolj neumna reč, kakor reči, da človeško truplo je zmožno hoditi brez nog, misliti brez glave, ljubiti brez serca. Ali hočete, da se obvarujemo divjaških vojsk, kakoršne narode razdirajo in tisučere in tisučere v solze potopé? da jenjajo družbe framasonov, in da se ne govori več o pariški komuni, ne o internacionalu, ne o požigavcih, ne o petrolejkah (požigavkah s petrolejem), o rečéh, ki že obudé gnjus in grozo, samo ako se misli na nje? Hočete, da jenja strah in tarnanje! Evo vam pomočka. Ponižajmo glave pred Bogom, in obrnimo se vsi k papežu, namestniku Jezusa Kristusa, ki je naj boljši vsih očetov, in ki je od Boga postavljen: vladati Cerkev in ljudi vravnovati. On s svojo nezmotljivo besedo v rečéh vere in čednosti in s tím, kar je in bo določil Vatikanski zbor, zamore razbiti viharje, ki nam šumé nad glavo, in zopet nam pokoj podeliti. Ako bi se ljudstva, kralji vsi vklonili pred vélikim papežem, namestnikom Jezusa Kristusa, sprejeli njegove nauke, in zaverгли lažnjive načela, ktere on obsojuje; ako bi se nauk sv. vere postavil za podlago vsega postavodajavstva, in vsega učenja, potlej bi se vse dobro pospeševalo. Kralji potlej ne bodo več v strahu svoje prestole zgubili (liberaluhi in prostozidarji pa bodo še stoječe prestole razdajali, ako se jim ne bo na noge stopilo), podložniki bodo zvesti, bogati bodo delili milošnjo, ubožci bodo zadovoljni (s svojim stanom), in vidili bomo, kolika resnica je zares, da: „greh narode v revšino pahne, in da le s tem, da služi Bogú, stvarniku nebés in zemlje, zamore svet biti zadovoljen in srečen.“

Preganjanje Cerkve.

Evropejska ljudovlada si že več lét prizadeva, vso vero človeške družbe spodkopati. Njih prizadevanje ima

rodoviten nasledek, zakaj ateizem (bogotajstvo, brezboštvo) se je zaplodelo in ž njim vred tudi sovraštvo zoper Cerkev, zoper Boga, in razširja se neizrečeno hitro. Ne moremo prikrivati, pravi ameriški Baltim. časnik, da se dandanašnji ne govori od posameznih uporov zoper Božje zapovedi, da si je velikoveč cela stranka to prizadevanje za nalogo izvolila in se na vso moč vojskuje zoper Boga, zoper vse, kateri so njegovi in mu hočejo zvesto služiti, z eno besedo: zoper Cerkev.

Tudi mnoge evropske države po novi šegi vpaljeno podpirajo to rogovilsko stranko. Sicer so se od začetka sramovale kakor prave vlade preganjanje Cerkev v program svoje politike očitno sprejeti; toda lastne napake jih silijo k temu početju, katero pa njim samim veči nevarnost žuga kakor tistim, ktere želé napadati. Ne da bi hrepenele po slavi keršanskega vladanja, so si zapisale mlačnost (vnemarnost) v veri na svoje zastave. Domišljujejo si, da bodo s tako imenovano versko sterpnostjo slavo dosegle, in zavoljo tega brezvérnost priznavajo, če ne službino (vradno), pa vendar v djanji; toda namesto slave bodo sramoto žele in njih konec bo taki, kakoršen je bil sploh tistih vlad, ki so od Boga odpadle in Cerkev preganjale.

Italijanska vlada, če jo sploh smemo šteti med prave vlade, je prva drugim vladam to pot pokazala. Odkar je postavne vladarje in namestnika Kristusovega in vso Cerkev oropala, je polna neprizanesljivega sovraštva zoper tiste, kateri očitajo te hudodelstva, kakor hudodelnik divja zoper svoj nedolžni plén. Zavoljo tega zgrizeno sovraži Cerkev, papeža in vse zveste katoličane. Sovraži tedaj naj veči večino italijanskega ljudstva. Rop in krivica Viktor-Emanuelova sta bila prva stopinja na poti pogube; nji sledi neizogibljivo druga stopinja: preganjanje Cerkev.

Druge vlade pa, ki so to pustile, ki so molčale k temu, da je Sardinija postavne kneze in namestnika Kristusovega oropala, so se piemonške krivice posrednje vdeležile in ne pustí jim pri tem ostati, temveč bodo tudi preganjale Cerkev, nad katero so se s svojo plahotno politiko pregrešile.

V Avstriji se vojskuje liberalizem že nad deset let zoper stare pravice in red, češ, da hoče mogočno državo napraviti. Ne ana se nobenega pripomočka svoj cilj doseči, svojim, češ da „nezmotljivim“ načelom veljavo pridobiti, razodeto vero v slabo ima pripraviti, katoliško Cerkev žaliti, in državno „omnipotencijo“ vstanoviti. — In vendar je katoliška vera naj trdnjši vez, ki je zmožna različne koristi ljudstev avstrijskega cesarstva zedinjati in narode v veliko mogočno državo zvezati. Pregarjenci Cerkev (zlasti v liberalnem časnistvu) v svoji nespameti razdirajo to vez; oni so nezmožni, Avstrijo vterjati in zedinjati; dervijo jo le v pogubo.

Misliti je bilo, da politiške koristi premožnega nemškega kanclerja (Bizmarka) morajo naj bolj strašiti pred nespametjo cerkvenega preganjanja. Bismark hoče Nemce zediniti in potrebuje zato katoličanov kakor luteranov. Preden se je francosko-pruska vojska pričela, si je bil svest, da le edinost vterjuje, in se katoličanom ni kazal neprijaznega; toda slava, ki si jo je s pomočjo katoličanov pridobil, mu je glavo zmešala, pozabil je od takrat svoje glasilo in upa si edinost svojega nedoveršenega novega deržavstva vstanoviti brez katoličanov, še celo zoper katoličane; Cerkev začne preganjati. Zveza nemškega kanclerja z vlado Viktor-Emanuela je bila zanj neprizanesljiva skušnjava, da je očitno v kvar nemške edinosti postal preganjavec sv. Cerkev. Bizmark je tedaj zedinjenje z italijanissimi hotel: naj tedaj gleda, če mu ne bo ravno to zedinjanja nemogočega storilo.

Morebiti nam bo kdo očital, da s tim napadamo splošno priznavano zmožnost in globoko razumnost, ali,

recimo naravnost, politično „nezmotljivost“ Bizmarkovo. Kteri papeževe nezmotljivosti nočejo spoznati, so namreč le preveč pripravljeni verovati kako drugo nezmotljivost, ktera se pa ne dá ravno lahko spricati. Pred Bizmarkom smo vidili „nezmotljivost“ Napoleona III, in dobro vemo, kam ga je pripeljala. Res, da se njih veliko sklicuje ravno na Sedan, da bi neutajljivo Bizmarkovo premožnost čez Napoleona dokazali. Toda pogledjmo na leto 1855, na veliko premoč Francozov čez Ruse, in viditi bomo, da ravno tisti ljudje, ki dandanašnji o Napoleonu III govoré kakor o bedaku, so takrat verovali na njegovo neoporekljivo premoč nad vse druge mogočnike. Ljudje se dajo srečnim nasledkom preslepiti in k lažnjivim sodbam zapeljati.

Bizmark dandanašnji ni veči v politiki, kakor je bil Napoleon III l. 1856, ko je v pariškem shodu pripravljaj vojsko l. 1859 zoper Avstrijo, zoper postavne laške vladarje in zoper stol sv. Petra in zoper Cerkev. Takrat je vesoljni svet občudoval politiško bistroumnost tega cesarja: in vendar je v tem shodu bila kal narodnega načela, oslabljenje francoske moči in pogréz Napoleono-vega cesarstva.

Napoleon III je padel, ker je v prekuciji podpore iskal; bo mar kdo mislil, da bo Bizmark srečnejši, ker ravno po tej podpornji sega? To bi se reklo prekucijske lastnije prav nič ne poznati. Prekuc rabi vse vlade, ktere pozabljivši svojo dolžnost, se na rovarstvo opirajo; toda rogovilstvo ne služi nobeni vladi, temveč jih pahne, berž ko jih je izrabilo in onečastilo.

Kakor poprej Francosko, tako se zdaj nemško cesarstvo postavlja, da hoče italijansko vlado braniti, postaja sovražnik Boga in Cerkev, zbira okoli sebe odpadnike in razkolniške duhovne (Döllingerja, Fridricha), odpadnike, ki bodo tla pod nemškim lastnim cesarstvom spodkopali.

Le kteri so v zgodovini nevedni in iz svoje nevednosti pravico izpeljujejo, da občudujejo Bizmarkovo „nezmotljivost“, se zamorejo motiti nad tem, kam bo to obširno preganjanje Cerkev vlade pridervilo. Kakor vse preganjanja, katerim je bila Cerkev že več kot osemnajst stoletij razpostavljena, tako se bo tudi sedanje s tem končalo, da bodo najmanj krive vlade nekoliko svoje moči in veljave zgubile, naj bolj krive popolnoma poginile. Cerkev pa se bo ozališana veči in močnejši iz poskušnje vzdignila.

Resnično zveden v politiki je tisti, kteri vé, kaj namerja in kaj bo dosegel. Bizmark pač vé, kaj bi rad; ali pa tudi vé, kam bo to peljalo? Nemčijo in Evropo hoče vladati, pa ne vé, da on sam dela in pripravlja novo zmago Cerkvi in da vero pospešuje. (G. C.)

Scarilo pred sorodovinskimi zakoni, ali zakoni v šlahti.

Katoliski Cerkvi moramo pripisovati zasluženje, da je zakonske postave popolnoma vpravljala. Kdo more popisovati vojskovanje in terpljenje, katero so mógli papeži prestati, da so zakonske postave neoskrunjene ohranili? Kdo zamore pregledati trude zborov, visocih šol in posameznih učenih móž sv. Cerkev? Pogledjmo le zakonske zadržke, posebno sorodovinske (zadržke zavolj zlahte). Kako modro in zvesto so pri njih gledali na vero, na čednost, in človeško natoro! In vendar, da se Bogu smili, je veliko ošabnih ljudi, ki cerkveno previdno skerblijivost v zakonskih zadevah zaničujejo in si nesreče in nespodobnosti na glavo nakopujejo, ktere so skrunile ajde in jude. Zlasti pa državne konzistorije, ktere si zakonske določbe prilastujejo, zadeva očitanje lahkomišljenosti v zlažsevanji zakonjskih sorodovinskih

zaderžkov. Čez take primérleje so se celo v protestanških deželah pritoževali. Polajšanja Cerkev deli; toda slabo pa bi bilo, ako bi država dosegla vso zakonsko sodnijsko oblast. Deržava nikoli nima takega pregleda posameznih razmér, na ktere je treba pri vsakem polajšanju gledati. Ali ni polajšanje vselej izjema? Kedar se pa reč kar brez opotavljanja polajšuje, potem se izjema spremeni v pravilo. Kar so izvedeni pravdoznanci v nemškem državnem zboru očitali, namreč poveršno postavodajanje, to se n'haja žali Bog tudi pri spolnovanji postav, kakor tlačansko tolmačenje postav. Se vé, da grešiti se zamore ravno tudi tako s prenatánostjo.

Znano je, da Cerkev vladarskim družinam iz tehtnih vzrokov sorodovinske zakone ložej dovoli, kakor sicer. Tega polajševanja so se zlasti Burboni obširno vdeleževali; ali je bilo to k njih pridu, Bog vé. Toliko je gotovo, de vero in deržinsko plemenitost so bolj čisto ohranili, kakor vsaka druga vladarska hiša, in to opravičuje sorodovinske zakone, ktere je ta družina med pregnanstvom sklepala. Z njih pomočjo se je v teh deržinah podedovana vera ohranila vkljub puntom, morijam in pregnanstvom.

Razodevajo se pa tudi slabi nasledki, za ktere pa Cerkev pri deljenji polajšanja ne prevzame odgovornosti in zastran kterih rezo svari. Zavoljo tega je nastal pregovor: „Früh sterben, verderben, keine Erben.“ To je, kteri se v sorodovinstvu ženijo in možé, zgodaj umirajo, so brez dedičev, in gre vse pod nič. Vsaj milovanja vredna je naravna šibkost, ktera je bila lastna posameznim udom tiste družine in je bila med drugim vzrok, da so rovarstvom tako malo bili zmožni ustavljati se.

Cerkev je v polajšavah radodarna, pa vender ni ona kriva, ako v družinah nesreča nastane. Zgodí se, kakor da bi Bog za velike polajšanja zahteval velike darove, sicer znamenja njegove milosti, pa večkrat pretresljive. Znana nam je plemenita družina, v kteri je malo lét po tem, ko je bil prav bližnji sorodovinski zakon sklenjen, smert prav britko žela. Starše in dušne pastirje smo toraj želeli opomniti na tolike britke nasledke ter jim pojasniti, kako dobro Cerkev nam želi s svojimi zakonskimi postavami. Ognimo se zlegu do časa. —

Za zgodnjo smert imamo žalosten izgled iz občinskega (vsakdanjega) življenja. Duhovni pastir se je branil polajšanja prositi, ker se mu je zdelo, da se vzroki pogrešajo. Sv. Oče so polajšanje dobrotljivo podelili, ter nimamo vzroka misliti, da je bilo Božje maševanje. Ali čudno! Kmalo ko je bil zakon sklenjen, umerla sta oče, mati, in omožena hči v malo tednih. Cerkev je zopet vzrok imela svariti. (Po Volksztg. Baltim.).

Iz Carigrada proti domu.

(Poslovljevanje in odhod — Nekaj zoper nespodobne besede in kletvinjo. Predstvo Lojdovih parnikov. — Černogorci. Otoki zginjajo in se prikazujejo. — Andros, Tinos in drugi otoki; gora Ciknias in Eol. — Otok Sira in njegova znamenitost; pričke s prepeljevalci. — Ob jugu Grecije: Malea ali Šent-Angel; Vatika; Cerigo ali Cythere in malikinja Venera ter podobnost med obema. Matapan in nevarnost ob tem kraju. — Pomanjkanje olike. Kabrera, Sapienca, Modin, Navarin. — Prihod v Terst in domu.)

Prijazno smo se poslovili 9. rožnika s čast. oo. kapucini, pri kterih sem 5 dni bival, pa jih nisem mogel prisiliti, da bi bili kaj sprejeli za svoje stroške in trud z menoj. Šel sem potem še k bosanskim oo. frančiškonom in čast. o. prednik me je s slovansko priljudnostjo spremil na parobrod. Tudi moj zvesti Napoleon me je spremil prav na barko, pa hitel nazaj, ker djal je, da ima še sv. Obhajilo opraviti. Prav zadovoljen sem bil s tim možem, kteremu je bilo skor več kakor meni ležeče, da bi mi prav veliko skazal po mestu in okolici.

Okoli 11 depoldne smo odjadrili zopet po Marmaromorji v greško otočje. Zdaj ni bilo več toliko ljudstva na parobrodu in slišal sem le bolj ilirski jezik. Bogu bodi potoženo, da zgoraj na parobrodnem podu so se tudi nesnažne besede le prepogosto slišale. Kako lepo bi bilo, ako bi narod serbski, ilirski in hervarški ter jugoslovenski hotel nekaj prav gerdih besed opustiti, ki so tako nenravne, da bi si jih ne upalo pero zapisati, pa jih imajo pretnogi zmiraj v ustih, in vender niso nič manj zoper oliko in spodobnost, kakor zoper keršansko čednost. O tej priliki naj pa še omenim, kako žalostno je, da tudi mnogi Slovenci nečedno kolnejo! Marsikteri misli, da ni „mošk,“ če nima pri vsaki besedi na jeziku „hudič“ ali „preklét,“ „pri moji duši“ in enacih ostudnost! Še prav posebno nesramno je pa tisto „zakramentiranje,“ ki so se ga od tujcev naučili. Gotovo je, da tisti, ki preklinja, ni olikan človek, če je tudi študirán. Jaz sem tudi te misli, da je preklinovanje velik zaderžek, da v narodovnih prizadevanjih ima narod manj blagoslova in napredka. Kdor koli ima vero, je prepričan, da tam pravega teka in blagoslova Božjega ni, kjer se gerdo kolne. Naj opazuje kdo skoz več lét deržine in hiše, v kterih se veliko preklinja. Kmali se začne kazati pri taci, da je vse ukleto, in nikjer pravega teka in blagra ni. Tako je tudi v celih deželah. Kdor je tedaj pravi rodoljub, naj stori sklep, da ne bo klel in močno naj si prizadeva, da tudi drugi preklinjavci kletvinjo opusté. —

Še le o poluoči imamo priti v Dardanele; tedaj se peljemo po marmorskem morji 13 ur. V Dardanelah med terdnjavami se mora vsaka barka ustaviti, ktera po noči pride; le samo Lojdovo brodovje je tega prosto ter precej dalje gre, da se le potrebni oglasi opravijo. V ta namen je turški vradnik na parobrodu, od Lojda plačan, ki je porok, da je res ravno ta parnik, ki gre ko pošta.

Na parobrodu je bilo precej sokolov Černogorcev, ki so šli na otok Kerv (Korfu) in od ondod domu. To so ti čversti, močni, zdravi ljudje. Ne hotel bi se zoper take vojskovati.

Drugi dan zjutraj ob 7 smo zopet jadrili ob otoku Miteleni in o 8½ blizo Kios-a (Chio); ta otoka smo pustili zdaj ob levi. — Gredé proti otokom Cikladam me je opomnil eden mornarjev, da pri Santorinu, naj bolj južnem cikladijskih otokov, se je bil spomladi otočič kar zgubil v morje. Trije drugi so pa na novič se prikazali. Tudi pri Cerigu se je otok na novo prikazal. Santorin je sam vulkanska (ognjometna) gora, s ktero so se go-dile že marsiktere spremembe. Zvečer o ½ smo šli še memo Kios-a, drugi dan o ¼ že med Andros om ob desni in Tinos-om ob levi. Andros je naj višej med Cikladami s kacimi 16.000 prebivalci in s pristanom Gav-rion-om; Tinos ima kaci 60 vasi in med 20.000 prebivalci do 8000 katoličanov in dobri zavetnik „Porto-Panormo. Gora Ciknias na tem otoku je znamenita zarad obilnih votlin, zato je zaznamnjana po basni kakor Eolovo stanovanje; Eola so namreč častili neznabožci za malika vetrov. Ti otoki so le bolj pusto skalovje, vender pridelujejo na njih vina in svile.

O ½6 smo obstali pred Siro. V dva homca je na tem otoku vsajena lepa množica prav čednih belih hiš; na spodnjem večem ob morji so greki, ob gorenjem pa katoličani s svojo cerkvijo sv. Jurja. Ob morji na suhi skali stoji lepo poslopje lazaret. Mesto in zavetnik je drugo znamenito mesto Grecije, ima 25000 prebivalcev, med njimi 6000 katoličanov. Skof, jezuiti in kapucini oskerbujejo katoličane. Otok Sira se je bil izmed vsih Ciklád naj bolj katoliškega ohranil in pod tem naslovom je bil dolgo časa pod francosko brambo. — Že Homér omenja ta otok ko očetnjavo Evmena, zvestega

Ulisovega služeta. Modrijan Terecid, Pitagorov učitelj, je bil tukaj doma.

Šel sem bil nekoliko na suho na otok Siro, in vidil sem goste množice ljudstva, zlasti po terjih, očitnih krajih in ob morji. Vse je bilo živo, vse viditi zunaj. Po ulicah in kotih je bilo polno jedilnih reči na prodaj. Ljudje so tiho in mirno sem ter tje hodili, ali sedeli — praznično napravljeni. Bila je namreč nedelja. Prišel mi je naproti o. Angelik, ki je z ravno to priliko iz Carigrada šel na Siro, in rekel mi je, da ni nič kaj posebnega viditi, — vse v modèrnem slogu; toraj nisem maral ravno dolgo muditi se na otoku. Še čelnom na parobrod nazaj se peljaje sem doživel malopridnost, ki se popotnikom po jutrovih krajih večkrat pripetí. Precej ko odrinemo, jamejo čelnarji za plačo nadlegati, da bi popotnike žulili, ker tako odiranje tujcev je pri mnogih prav nesramna navada. Ker sem pa to že vedil, se nikakor nisem udal, temuč glasno sem jim očital njih gerdobijo in pravil, da delajo z nami, kakor so delali tudi greki na otoku Kervu (na potu iz Tersta v Aleksandrijo o začetku popotovanja), da to je sramota za vse mesto itd. Ravno tako so vintali zanikarneži celo mornarje, ki smo se skupaj nazaj vozili. Dal sem mu na zadnje obljubljené 3 pijastre, pa nič bakšiša ne, ker so zanikarneži nagajali. Na Kervu, ki sem ga omenil, je bilo pogojeno s 6 franki za 14 oséb; nazaj gredé pa so hotli imeti po franku od vsacega, kar so tudi dosegli, ker med silovitim dežjem so nas sukali po morji — ne hoteči ne tu ne tam. Naj bolji pomoček je pri tacih zanikarnežih: molčati in se jim ne vdati, — kadar vidijo, da nič ne opravijo, že peljejo naprej.

Drugo jutro, 16. rožnika, smo že ob jugu prave dežele Grecije, namreč ob Moreji. Vse dni je bilo prav lepo vreme in kaj prijetna vožnja. Ob 8 zjutraj smo bili ob nosu Malea, ki se zdaj imenuje št. Angel, in ob hribu Vatika. Št. Angelo je golo, le malo zelenkasto, skalovito hribovje. Ob poslednjem robu pri morji kažejo v skali stanovanje, ki je bilo prebivanje nekdanjega pušavnika. — Otok Čerigo, nekoliko dalje, nam je ostal na levi, ker jadrili smo po kanalu Cervi (Jelénovec). Ta otok Čerigo, nekdaš Cythere, je bil svoje dni malinkinj Veneri posvečen in ji je prav podoben: Venera namreč v resnici ni to, kar se ji pripisuje, temuč je trinojinja, ki ima ternove rebra in mačje zobe, s katerimi lepe lica razjé, kakor ta otok, ki je ves gola, pusta, ostrá skala ter ne živi človeka, temuč ga usuši in poslednjič usmerti.

Nisi, Venus, ljubeznjiva,
Nisi zala, nisi mila;
Slast je tvoja pogubljiva,
Vselej si morivka bila!
Kdor zahaja ti v nazočje,
Kmal' bo suh, ko to otočje.
Pesniki zastonj te peli,
Te blaznivci milovali;
V svojo smert so bli veseli,
In v sramoti so zaspali;
So v nesreči in propasti

Vsi prijatli tvoje slasti!

Ob 10 smo bili ob čelu Matapanu (kap Matapan, nekdaš Tenare), ki je naj bolj južni krajic v Evropi in loči mesenski ali koronski zaliv od lakonskega ali maratonskega. To so klasiški, po šolah velikrat imenovani kraji. Ob Matapanu morajo mornarji pač dobro paziti, ker zraven nosa je morje 200 sežnjev globoko, malo dalje v širjavo pa le samo 8 sežnjev. V dobrem mornarskem zemljevidu, kakoršnega sem na parobrodu kupil, je po vsih morskkih potih in pri vsih otocih globočina morja zaznamnjana.

Na parobrodih se je tudi lahko prepričati, kako

silno svetu olike navadno manjka. Nekteri polegajo po parobrodu kakor bohi, ali se divje prepirajo, ali govoré kričeči, da vse skoz ušesa gre, in vsaka deseta beseda je kletvinja ali drugo razžaljenje Božje. Mislil sem si: naj bi vender res kdo oliko ali „kulturo“ na jutro nosil, bodi si kdor koli, da bi le res kultura bila! Tako imenovani olikani na parobrodih polegajo, posedajo, jedó, pijejo, tobak puhajo, in norčujejo; le malodkdaš se zgodi da kteri bukve v roke vzame, in le enega samega (greka) sem na popotvanji vidil, da je nekaj molil, križa storiti pa nikogar nisem vidil. Je to mar oliká? —

Proti 5 popoldne smo šli mem otokov Kabrere, Sapience ob levi, Modena in Navarina ob desni. To pa in nadalje so že bolj znani kraji, tudi v Danici velikrat imenovani, namreč v pismih misijonarjev, ki so popotovali v Egipt in v afrikanski misijon, in ne bom jih tukaj popisoval.

V Terst sem prišel 14. rožnika popoldan ob 6, od koder smo se bili na parobrod podali 2. sušca ravno tistega leta 1866. Ostal sem v Terstu do 19. zvečer in imel bi dosti lepega praviti o priljudnosti davnih in poterjenih prijatlov, kakor so preč. gospodje Remic, Skala, Komani, dr. Šust in drugi, pa bojím se jih užaliti, toraj ostane med nami. 20. rožnika po polnoči sem bil spet v beli Ljubljani, kjer sem precej zopet skusil lepo ljubljansko priljudnost.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. „Gospod, usliši mojo molitev!“ Molitevne bukve za pobožne Slovence. Izpisek iz poterjenih bukev „Sveta Ura“, ki jih je spisal g. J. Volčič. — Te bukve, ravno na svitlo prišle (dobivajo se pri g. M. Gerberji*), ki obsegajo molitve za vse glavne potrebe v življenji in o smerti, so priporočilne zlasti tudi zato, ker so natisnjene s prav prav velikimi čerkami, ter služijo tudi ljudém z bolj slabimi očmi in bere se lahko sv. maša tudi v nekolikem mraku, kar se ne more sicer pri majhnem tisu. Na zadnje je tudi pasijon in 7 spokornih psalmov. Pripravne so za novoletne darila.

O k l i c.

Častita duhovšina in drugi p. n. prijatelji človeštva se v povzdigo pravosodstva vljudno prosijo, da c. k. sodnijam darujejo knjige, verskega, podučnega ali sploh zanimivega zapopadka v rabo jetnikov.

Vsa takošna darila sprejemale bodo hvaležno vse c. k. sodnije.

Ob enem se častita duhovšina in druga dobrodelna društva prosijo, da sodniške vjetnike brezplačno podučujejo v verskih, poljedelskih, obertniških in sploh podučnih vednostih.

Vspeh tega delovanja se bo potem vsako leto slavnemu c. k. ministerstvu prava v Beču naznanil.

V Gradcu, 24. novembra 1871.

C. k. nadsodniški predsednik:

Lattermann.

Na Dolenskem v Šmarjeti, v Škocijanu in drugod, posebno pa v Trebelnem so že skoraj celi ta mesec strašni potresi, posebno po noči. Pod zemljó bobni kakor strel iz kanonov, nad zemljo se bliska in tudi po vodi se včasí kaže posebno gibanje. Vse je v strahu, in gnjetejo se po noči napravljeni v nižji hiše, da berž bežé, ko se začne derhtati. Undan so ljudje kar po noči vstali in šli s procesijo na Božjo pot od Boga po-

*) Ker je bilo raztrošeno, da je g. M. Gerber, ud in denarničar katol. družbe, nasprotna kandidata volil, naj omenimo tukaj na njegovo prošnjo, da to ni res. Vr.

moči prosit. Ljudje se že bojé v Trebelno po opravilih, ker si nikoli niso svésti, da ne bo spet kaj strašnega. Skoraj ni več poslopja, da bi ne bilo kaj poškodovano.

Pevstvo.

Verli gospod Andrj Vavken, učenik in župan v Cirkljah na Gorenškem, obogatil je zopet naše cerkveno pevstvo s čveterimi sošitki prav lepih slovenskih napevov, kateri zaslužijo, da vsaki prijatelj našega narodno-pobožnega petja seže nemudoma po njih. Zvezek II. (obsega 3 misijonske napeve, 2 od sv. Obhajila in enega „Pred Bogom“); III. (ki ima 6 napevov od Matere Božje, posebno pripravnih za Šmarnice); IV. (ki obsega 1 napev od sv. Obhajila, in 5 Marijnih); in V. zvezek, (obsegajoč 3 Božičnice in 1 Pred Bogom). — Dobivajo se že ti napevi naprodaj pri g. Giontini-tu po 30 sold. — Gosp. Vavken dobro vé in umé, kaj ljubi naše za lepo cerkveno petje vneto ljudstvo; podaja mu toraj napeve, iz katerih veje narodov duh; — on pa tudi, akoravno v višjem petju izurjen, te večnosti ne ponudi po preveč umetno postavljenih napevih manj izurjenim organistom, ampak podaja jim jih v taki sestavi, da se jih lahko priučijo in privadi vsaki, ki ima količkaj vne-me za lepo duhovno petje in za muzikalni napredek. Želeti je toraj, da bi veliki trud blagega g. Vavken-a slovenski pevci poplačali z obilnim nakupovanjem in razširjenjem novo-izdanih napevov. L.

Iz nemskega Gradca. Veseli božični prazniki, ki oznanujejo mir na zemlji ljudém, ki so prave volje, pri nas duhovnom in vernim katoličanom niso veselja prinesli. Veliki liberalni listi tu na Dunaju hujskajo zoper duhovstvo tako zlo, da že davno ne takó. Kaj jih je tako razkačilo? — Kakor pred malo leti v Krakovem v Galicii zvolj nore nune, takó je zdaj tukaj šum za-volj norega mladenčá, ki je v mestu Stajncu žu-pana ustretil. Naj povém prigodbo po liberalnih virih, da ne bo kdo mislil, da hočem kaj prikrivati.

Mladeneč Puches je že leta 1869 večkrat žugal, da bo župana H. umoril, ako ne jenja mu po veri in življenji streči. Zavolj tega so ga poslali v norišnico. Tam je bil do 19. majn. 1871, ko so ga zavolj bo-lezni v kostéh prepeljali v bolnišnico. 10. junija so ga domú spustili, ker so menili, da je zdrav. Pa to je bilo le na videz; kmali je začel spet bloditi in marsikteri so to zapazili, le škoda, da ga niso spravili v norišnico nazaj.

Dan pred umorom pride Puches k preiskavnemu sodniku v Stajncu, ki ga je že poznal, in mu naznani svoj namen, se „z županom zavolj božjega prepira po-razumeti.“ Pritožil se je tudi zavolj porabe svojega premoženja. Imel je namreč nekaj prihranjenega denarja v hranilnici, in s tem denarjem so se stroški v norišnici poplačali. To ga je razkačilo. Omenjeni sodnik ga po-govarja in pravi, da porazumljenje se mora zgoditi pri okrajni sodnji.

Sam seboj govoré P. odide. Pri hišnih vratih je rekel tako, da so ga ljudje razumeli: Ker se sodnija za mojo reč ne potegne, jo bom pa sam dognal.

Premalo so se zmenili za takó sumljive besede! Drugi dan pride v kancelijo županovo in ga ustrelil! — Pusti se potem brez upora prijeto in meni, da se mu ne more nič žalega zgoditi.

Na vprašanje, ali ga je kdo našuntal, je rekel: „Nobeden me ni nagovoril, nobeden našuntal. Sam sem to storil in sem moral storiti.“ —

Kdo bi mislil, da bo mogoče zavolj take prigodbe duhovščino in celó škofa dolžiti? — Vendar gre strašen hrup po časnikih, „naj se norec dene v norišnico, mo-ralni začetniki hudobije naj se kaznujejo.“ Delajo se

peticije, da bi se izjemne postave dale zoper duhovstvo, kakor na Nemškem.

Ker je l. 1869 posebno umorjeni župan nevernika Markworta poklical, da je v Stajncu govore imel zoper vero, in ker so škof in duhovni svarili, take nevernike poslušati, zdaj pravijo, da duhovstvo je moralni začet-nik umora. Kdor hoče brati izversten odgovor na tako krivičenje, mu svetujem, naj bere „Grazer Volksblatt“, 21. dec. Beilage, ali „Sonntagsbote“ 24. dec. Opomnim naj še, da dva iz bližnje žlahte morivca sta tudi zme-šane pameti; tedaj je ta nadloga v rodu.

V Monakovem, na Sveti večer l. 1871. *)

Slava po višavah Bogu,
in na zemlji mir ljudém,
kteri so svete volje! —

Da bi te, če tudi nocoj prevesele urice do polnoči še bolj hitro potekle, se zopet prederznem Vam, pre-čast. gospod, pisati kaj iz Monakovega. Mogoče, da Vam bode marsikaka drobtinica dobro došla, sicer bom pa, kakor je že navada pri meni, le bolj malo pomenljive reči skupaj gradil.

Kakor vsako nedeljo, tako sem tudi danes težko pričakoval, da bi pismonos prinesel „Danico“, da zvém, kaj se je novega dogodilo in dobrega po Slovenskem na cerkvenem polji. In s čim bi bila meni, če tudi prav malo izurjenemu o cerkvenem petju, „Dan.“ bolj vstregla, kakor s cerkvenimi postavami o cerkvenem petju in godbi; zakaj veliko jih je, ki bodo, ali so že brali te cerkvene postave, ali vsakteri izmed teh nima prilož-nosti, da bi tudi z lastnimi ušesi slišal tako petje v cerkvnem duhu. Jaz pa dozdam v Monakovem drugač-nega petja, kakor le tacega še slišal nisem. Kakor sem Vam že enkrat pisal, vlada tukaj skoraj povsod le ko-ralno petje. Posebno se v tem odlikuje cerkev sv. Mi-hela, pa tudi v metropolitanski cerkvi in družih bolj slovečih cerkvah se poje le v cerkvenem duhu. O kako lepe in umetne cerkvene skladbe sem slišal zdaj v adventu v cerkvi sv. Mihela! V adventu in v postu se v tej cerkvi poje brez spremljevanja z orglami ali ka-kim drugim muzičnem orodjem. Naj slavnija dela cer-kvenih umetnikov se prepevajo, od Palaestrina in od družih, ki slovijo na pravi stopnji cerkvene umetnije. Pa o petju naj bode zadosti. —

Tisti znani Lutzov paragraf kazenske postave, ki se glasi: Wenn ein Geistlicher oder ein anderer Reli-gionsdiener etc., pride z novim letom na Parskem v občno veljavo. Tukajšni duhovniki dali so temu para-grafu ime: „Oderparagraph“, zato ker se besedica „oder“ velikrat ponavlja. — Tu naj omenim novo besedico „ge-lutzt“. Neki priprosti kmet namreč je v nekem kraju ravno v kavarno stopivšemu ondodnemu župniku privo-ščil tale pozdrav: „Herr Pfarrer, jetzt nehmen sie sich aber nur recht in Acht auf der Kanzel, sonst werden sie „„gelutzt““!“ — Na to se je vse veselo posmejalo, ker je ta kmet tako dobro to besedico pričelil iz mini-strovega priimka „Lutz“. Sliši se, da se je že narod onega kraja te nove besedice poprijel, in tukajšni kato-liški cerkveni list pravi, da bodo zdaj o novem letu vo-ščilci, ki bodo duhovnikom srečo in zdravje voščili, tudi lahko dostavili: „und dass sie im Neujahr nicht „gelutzt“ werden!“

Prošt od sv. Kajetana (marsikdo morebiti misli, da od metropolitanske cerkve), državni svetvalec, rektor in profesor na tukajšnjem vseučilišču, dr. o. Döllinger, je svoje, za tekoči (!) semester napovedane „Vorlesunge“ še le danes pričel z navadnim nastopnim govorom, ker popred se ni bilo zadosti učencev oglasilo. — D. Friedrich

*) Prav hvaležni za zanimive naznanila, in prosimo, blagovolite nadaljevati. Vr.

(odpadnik), ta od liberalcev posebno čislani mož, o katerem pišejo, da se pri njem smé iskati „izvirna nepopadena resnica.“ je pred kratkim izdal svoj dnevnik, kterege je pisal ob času vatikanskega zbora. Njegovi privrženci se veselijo in pravijo, češ, zdaj še le bodo dobili v roke pravi in resnični obris od vsega počenjanja v Rimu zbranih škofov v zboru in zunaj zbora. Profesor Reinkens je pri zadnjem starokatoliškem shodu v Norimberku (Nirenberg) imenoval rimske katoličane kar naravnost „malikovavce,“ ktere bi morali iz cerkvá iztrebiti — iz malikovavskih tempeljnev! Tudi so ti ljudje njih dosedanji naslov: starokatoličanje okrajšali, imenujejo se kar naravnost „katoličane!“ — Oni tedaj katoličanje, pravi katoličanje pa malikovavci!*) Dr. J. Mesmer je bil pa te dni od višega škofa izobčen, ker noče spoznati „nezmotljivosti“ za versko resnico. Kdo si vé, kje so ti „staro-katoliški“ preroki pobrali neko pravljico v podobi pesmi o sv. Jožefu, katero pri svojih shodih poslušavcem razlagajo. Po večem bi bil to-le zapopadek te pesmi: „Nebeski prebivavci so se pritožili pri sv. Petru zavoljo dan na dan dohajočih neljubih gostov v nebesa. Sv. Peter, da bi se o tem prepričal, gre in prestakne vse kota v nebesih, kar neprevidoma zasati sv. Jožefa, ki ravno nekega capina ali rokonjača skoz neko skrivno luknjo v nebesa spravlja. — Se vé, tudi sv. Peter ni imel nič zoper to, ker sv. Jožef se je izgovoril, da to so njegovi posebni častivci.“ Lejte, pravijo, kako lahko se pride v nebesa — par očenašev na čast sv. Jožefu, in nebesa so naše, življenje naj si že bode potlej tako, ali tako. — (Vidi se, v kakošne nemarnije precej zajde, kdor pravo cerkev zapusti. Vr.)

O bogoskrunskem počenjanju Bernardovem v Kiefersfeldenu in o njegovem pajdašu Hosemannu v Tunkenhauseu ste tudi gotovo slišali več, kakor pa jaz, zato Vam ne bom tega razkladal. (To so neke gerde rogovilstva zoper škofa in Cerkev ob tirolski meji, ki niso vredne, da bi se obširno popisovale. Vr.)

O tistem umoru v Stajncu na Štirimskem, kjer je neki norec ondotnega župana vstrelil, neizrečeno veliko pišejo liberski listi. Vse drugo pravijo in povdarjajo, le tega ne, da je to delo nekega norca. Vso krivdo zvernili so na ultramontance in duhovne. — Naš katol. cerkveni list pravi, da je neki dunajski liberalni list samo zavoljo tega na dolgo in široko grozovito popisoval ta umor, da je konečno bolj surovo zamogel dostaviti: Dve leti zapora za osem duhovnov!

Nekdo je prebivavcem celega štajnskega okraja sestavil prav neslano in brezbožno peticijo zavoljo tega umora, katero zdaj ondi podpisujejo in jo bodo ministerstvu predložili, da naj bi se tudi v Avstriji poopičeval „oderparagraph“.

Ravnokar zopet berem veliko o odpadniku Bernardu. 30. dan oktobra mesca t. l. so naš vikši škof v kapeli sv. Otona v Kiefersfeldenu slovesno v pontifikalni obleki izrekli izobčenje nad Bernardom. — Komaj so vikši škof zapustili kapelo, je že prirohnal Bernard, je za svojim nadškofo vpil in jih s sirovimi priimki obkladal, zraven pa začel v velikem številu zbrani množici govoriti. Nadškof se obernejo in zakličejo: Ne poslušajte ga, on nima pravice vam govoriti. Nespremišljeno ljudstvo vendar ni imelo tega prevdarka, da bi bilo na glas svojega vikšega pastirja odstopilo.

Dva kmeta pa, ki sta bila zelo užaljena, ker je Bernard s tako gerdimi priimki vikšega škofa žalil, zakličeta Bernardu: „Tebi vendar ne verjamemo!“ In glejte. Zoper tako veliko žaljenje Bernardovo do vikšega škofa ni nihče od državnih mož se oglasil. Ta dva

uboga kmeta sta bila pa tožena zavoljo žaljene časti, pa še celo zavoljo danega pohujšanja, in 27. tega mesca morata priti k okrajni sodnji v Trauenstein na odgovor zoper prelomljenje §§. 127, 160 in 161 (parske) kazenske postave.

Velikrat imenovani Abbé Gratry se je popolnoma podvergel sklepom vatikanskega zbora in je vse preklical, kar je pisal zoper vatikanski cerkveni zbor. Naš katol. cerkveni list pravi, da je Gratry mož, kateri že odvaga nekoliko Hossemannov, Bernardov in Renftlev.

Ravno berem tudi v liberalskem listu baharijo, da je bil današnji nastopni govor dr. Döllingerjev dogodek velicega pomena, kterege upliv bode segal daleč čez mejo (parsko). Vender pa ni bil nobeden bogoslovskih profesorjev pričujoč zunaj dr. Friedricha!

V Heidelbergu namerjajo ondi naseljene usmiljene sestre spoditi; temu nasproti je pa mestno glavarstvo v čisto protestanskem mestu Gota sklenilo, da se bode zdaj, ko razsaja huda bolezen, vsa oprava po vsih mestnih bolnišnicah izročila pred nekoliko leti tam naseljenim usmiljenim sestram, in gledalo se bode, da se število teh redovnic tam pomnoži. *) Tudi v Monakovem jih je že okoli 25 obolelo za kozami, pa do 22. t. m. sta umrla le dva otroka, ki nista imela kóz stavljenih. V Pasovi je umrl za hudimi kozami državni in deželni poslanec profesor Fr. Ks. Greil. Bil je kar na tihem pokopan, ker policija je prepovedala očitni pokop zavoljo silno hudih kóz, za katerimi je umrl. — Tudi o volkovih se veliko sliši. Nedavno je šel v nekem kraju pozno na večer neki pijanec s svojim malim detetom iz gostilne domu. Med potjo je nesrečni pijanec — kakor natolcevalo, telebil na tla in zaspal, otrok jame jokati in kričati, in boje je to dva volkova privabilo, ki sta nesrečna dva človeka popolnoma raztergala!

Zdaj se je pa približal čas, ko bom odrinil proti metropoli —, tedaj naj končam.

Vošim Vam preveselo novo leto, in nadjam se, da pri nas ne bode še tako naglo potreba vošiti tudi, da ne bi bili „gelutzt.“ (Kdo vé? imamo na Avstrijskem liberaluhov dosti, ki niso za betvo bolji od parskih „lucmanov.“ Vr.)

Bog hotel, da bi čez 25 lét zopet Vi pisali: „Petdeseti letnik prične ob Novem letu Zg. Danica!“

Razgled po svetu.

Sedanje vladne zadeve. Telegram z Dunaja v pemskih listih govori o ministerstvu Goluchovskovem. — V gosposko zbornico je izvoljenih 10 novih „verfassungstreuerjev,“ med kterimi je tudi Blagotinšek-Kaiserfeld. — Naj tehtniši reč je bila te dni ta, če pojdejo Poljci v državni zbor, ali ne. „Gazeta Narodova“ je bila zoper vdeleženje. Še le preteklo sredo so imeli poljski poslanci na Dunaju v „klubu“ to odločiti, in „Vatld.“ meni, da morebiti se vdeležijo samo obravnáv za državni proštev in za volitve v delegacije, pa nič več ne, — in to da bi bila gorka nezaupnica za ministerstvo. — Zoper volitve moravskega vélikega posestva je gr. Egbert Belkredi protest oddal. Iz Bregence ne bo poslancev v državni zbor. Ondotni deželni zbor je v resoluciji priterdil svoje poprešnje cerkveno in federalistiško stališe. —

Trienski škof v posebni okrožnici svaré vernike pred branjem brezbožnih časnikov, in po imenu zoper Cerkev sovražljivo „Bozner-Zeitung.“ Višji pastir k temu povdarjajo, kako da se po hudobiji ali lahkomišel-

*) Ali se ni „antikrist“ vsedel na altar?

*) Pri velikem odpadu zaničevanja in milovanja ob enem vrednih katoličanov ni čudo, da še krivoverci in celo Turki imajo pogosto več spoštovanja do katoliških naprav, kakor pa mlačni ali celo odpadni katoličani. Vr.

nosti marsikterih gospodarjev in očetov tudi še celo mladim ljudem in poslom v roke podaja. Duhovnom rezno nakladajo, da naj ljudem pojasnujejo veliko nevarnost, ki žuga njih veri iz branja tega lista. Z bravci in razširjavci je ravnati, kar vest tiče, kakor sploh s tistimi, ki beró in razširjajo od Cerkve prepovedane bukve. —

Česki katoliški list v Ameriki bode od novega leta na svitlo dajal fajm. Jož. Hessun v št. Ljudoviku. Ali bodo ondodni Slovenci kdaj do tega prišli? Zdaj hodi precej Danic v Ameriko, in sicer vsako leto več.

Laško. Laški minister je v državnem zboru napovedal novih davkov, in pa še novih bankovcev za 300 milijonov, kar je nov siloviti dolg. To so blagri, ki jih že toliko lét lahuni obetajo Italijanom; — to je tisti red (!), ki so ga v Rim nosili tako dolgo, da so ga res prinesli. — Iz Amerike pišejo, da ljudem že tako ne velike davke še zmanšujejo; po Evropi se pa tako godi! — Bog daj po novem letu kaj boljšega, ter prijatlov mirú in sprave med narodi in čez vse prijatlov sv. vere in pravice za vse.

V Ried-u so novi krivoverci, ki se imenujejo staroverški katoličani, na zide nabijali rogovilske oklice. Šolarček gredé odterga kos tacega oklica; kar se zažene čevljarsk fantalin (take policaje tedaj imajo ti krivoverci!) s pobalinsko prederznostjo na otroka in ga tako zdeluje, da je kervavo razbit prišel domu in so mógli rezno skrbeti, kako ga bodo ozdravili in pocelili. Dečkov oče hiti v mojstrovo delavnico, divjaka na odgovor kliče, kaj da je to počel. In ko je zanikarnej prav hudo osorno odgovarjal, ga je oče imenoval „cunjarja“ („haderlump“); pób pa popade nekak lés in tako hudo namérja, da gospod S. E. beži. Nato pób toži očeta za razžaljeno poštenje; oče pa toži zavoljo poškodovanja svojega otroka. Konec je bil: Čevljarski fant je nekriv spoznan; oče razbitega sinčka je obsojen na 20 gl. globe ali pana tri dni v ječo...

Nemški liberalizem se zmiraj bolj razodeva, kakóšen je ta tič — jastrob. Badenski minister Jolly želi še vse kaj bolj po svobodi dišečih rožic, kot je Lutzova in pruska „novella“, kateri se poljubi le z železno torbo na ustih duhovne pušati na lece. Svetovati misli namreč Jolly na Badenskem, da naj zgubi duhoven tudi zmožnost za očitne službe na pet lét, kateri bi v svojem službinem opraviu kaj tacega rekli, kar bi se stražnikom mavtarske svobode poljubilo za rogoviljenje naznaniti. Toda nemški duhovni so že povedali, da se oni ne bojé ne ječe in ne železne torbe nemških mavtarjev ter bodo tudi dalje resnico oznanovali po zapovedi: „Bogú moramo bolj pokorni biti, kakor pa ljudém.“ — Pravijo pa, da Lutzovo samosilstvo na Nemškem že sad rodi, in zlasti na Vitemberškem se že federalistiški duh budi. Trezni Nemci hitro spoznavajo mavtarske laži, ktere jim namesti ribe dajejo škorpijona, namesto svobode pa naj bolj zanesljive podložnike v verige kujejo.

Rimsko. 14. grudna so se bili vsi vodniki in gojenci zunanjih vstavov zbrali pred sv. Očetom v Vatikanu in so papežu naznanili svojo vdanost in vošili srečo za njih stanovitnost pri tolikih poskušnjah. Pij IX je pri odgovoru tehtno povdarjal, da je zdaj preganjanje lažje kakor kdaj popred, ker hudo nima korenin v nevednosti ali pa zaslepljenosti, ampak v odpadu družbinstva. „Poglejte na vzhod ali zahod, na jug ali séver, povsod so vodniki družbinstva v satanovih rokah. In težko je, da bi se odpadniki spreobrnili, ker so s prekletstvom Božjim zaznamnjeni. Vi, ljubi moji sinovi, bodete imeli nalogo zoper tók plavati, pobijati zmoto z vedo, hudo s svetostjo, s tisto svetostjo, ki celo brezbožneža napolnuje s spoštovanjem do duhovna“ itd.

Vsesplošno nejevoljo in stud je obudila po svetu nova lahunska nesramnost, to namreč, da je undan ena laških straž pušo žugajoče nastavila zoper papeževo stražo in zoper msgr. Merode-a, ako se ne ugame. Zdaj jih je sram pred svetom, in se izgovarjajo; toda takim, ki so zid prestrelili, da so prederli v tuje posestvo, je vse mogoče.

Laški naučni minister je zbornici predložil postavo, da naj se bogoslovski nauki na vseučilišu zatarejo, in denarstveni minister je papeža postavil med počivalnike! Naj gleda pa gerdi zasmehovalec, da ne bo on prej počival, kakor sv. Oče, — pa kje počival? —

Pred Svetim dnevom je bilo pri sv. Očetu poslanstvo zvestih Rimljanov, ki ga je vodil senator markeze Fr. Kavalletti, spremljan od konservativnih mestničanov, čez 120 deržin rimskega plemstva, od vsih predsednikov raznih katoliških družb v Rimu, ki jih je enajst itd. Izročili so papežu pismo verne vdanosti, zvestobe in vošil za Božič. Podpisanih je 40.000 Rimljanov. Koga neki roparji imajo še za-se? Tiste derhali, ki so jih seboj privlekli! —

Katoliški mladenči v Turinu so se zedinili ter so z očitnimi molitvami obhajali god sv. Očeta, to je, sv. Janeza Evangelista (27. t. m.).

Iz Sirije zopet prihajajo naznanila, kako mohamedani prestopajo v katoliško cerkev. Že se jih smé šteti do 25.000. — Viditi je tedaj, da se je Bog ozrl na to ubogo ljudstvo, ki bodo prav goreči katoličani, kadar se spreobrnejo. Naj ponovimo svét, že blezo pred nekimi leti razodet, da naj bi goreči katoličani pridno molili za spreobrnjenje mohamedanov. Ni pretežavno obmoliti vsak dan očenaš in češena-Marijo h Kristusu na križu s pristavkom: „O Jezus, zavoljo svoje svete smerti na križu se usmili ubozih Arabov in Turkov!“

Špansko ima zopet ministerski prekač in poslanec Kastelar ima pripravljen program za republiko, ter hoče napraviti pogodbo s kraljem Amadejem, Viktor-Emanvelovim sinom, in ga povabiti, da naj se dá v kakem volilnem okraju poslanca voliti!... Španjolski mavtarji ravno tako malo marajo za kralja Amadeja, kakor laški framasoni za Viktor-Emanvela; in potuhogeni frajmavtarji po Nemškem in drugod niso nič boljši; oni išejo le priložnosti, da bi vse prekucnili, prestol in altar. To so že dosti pokazali in kažejo o vsaki priliki. Toda za bogatimi mavtarji stopa rudečkarska torka, in ona utegne s škorpijoni tergati site brezbožnike, kateri zdaj ljudi s šibo pohujšanja, zapeljevanja in nejeverstva bičajo. Kadar bo nejeverni liberaluh začel postiti se in stradati, takrat bo nehal Cerkev in duhovstvo Gospodovo preklinjati, in jel moliti.

Na Parskem vlada že očitno preganja katoliško vero, ker vernike sili ohraniti duhovna Hosemana za župnika, če tudi je od škota izobčen.

Iz Prusije se sliši, da Bizmarkova zvezda temni od tistega časa, odkar je jel misliti in delati na to, da bi Beustova, Giskrova in Herbstova „konfesijonsloznost“ na Nemškem vgnjezdil in tudi to malo keršanstva, kar ga luterani niso še zgubili, v nič djal. Mož utegne „špancirati“ Beustovo pot, in nič ne bo škoda zanj, če se tudi celo v Ljubljani kako serce za njim pojoka.

Irski rimsko-katoliški prelati so imeli nedavno shod, v katerem so več sklepov storili. V novo so obodili, kar so že večkrat obsojevali, namreč mešano učenje v šoli, ker to je nevarno za vero in nrvnost ali čednost ter napravlja samo razdor, nepokornost in nezadovoljnost na zemlji. Dali so si besedo, da se bodo ustavljali volitvi vsacega kandidata, kateri ne bi bil za načelo verskega (konfesijskega) nauka pri katoliškem ljudstvu; poslancem katoliškim pa kličejo, da naj se ustavljajo vsaki politiški stranki, ktera bi skušala Irskemu brezverni nauk vrivati. Poslednjič škofje, kakor

od Boga postavljeni stražniki duhovnih dobrot, svoje občine opominjajo, da naj ne beró bukev, v katerih se njih vera in njeni služabniki napadajo, ali hvalijo načela, ktere na to merijo, da se preverne občinski red in keršanska čednost.

Francoskega poslanca še ni v Rim in ga menda ne bo to leto. Pisarnica avstro-ogerskega poslanstva za tako imenovano kraljestvo Italijo je odperta v Beneškem dvoru. Ta palača spominja na nekdanje gospostvo avstrijsko v Italiji, in italijansko ministerstvo hoče prositi avstrijsko vlado, da naj ji ga odstopi, zakaj Lanza pač dobro razumeva, kako slabo se to vjema: vzeti Kvirinal papežu, pustiti pa dvor Venecijo avstrijskemu poslanstvu. (Unità.) — Zakaj vender je šel Beust? Kako lepo priliko bi bil imel tukaj preljubim laškim framasonom postreči! —

V Verzajlu so nekaj rudečkarjev vsmertili. Vsi lahunski časniki strašno divjajo zavolj tega. Tako so tarnali tudi pred tremi leti, ko sta bila v Rimu k smerti obsojena Monti in Togneti, ker sta bila s smodnikom podsuto kasarno Serristori zažgala, da je bila z vojaki vred raztrščena. O ravno tem času pa pariški listi hvalisajo, da je kaj, prestolni govor Viktor-Emanuela, kronanega uzmoviča. Thiers se ne peča za želje katoliškega francoskega ljudstva ter za pravice papeževe, zato ga prekucuni raji imajo, kakor pa postavnega Henrika Burbonskega.

V Ameriki so se jeli protestanški pastori povračati v katoliško Cerkev. „Baltimorski ljudski časnik“ naznanja, da je g. Juri Dering Wolf, prejšni luteranski pridigar v Horristown-u, sprejet v katoliško Cerkev. G. Davis, poznejši pridigar pri ravno tisti cerkvi, bo tudi prestopil, in enako bo dr. Gans, kateri se je v kratkem pridigarstvu odpovedal, zgled teh dveh posnemal.

V Vašingthown-u pri sv. misijonu je bilo nedavno 15 spreobrnjenecv sprejetih v sv. Cerkev. — Take naznanila pa se prav pogosto slišijo.

Od „Conrad von Bolanden's gesammelte Schriften 1. Serie“ je prišel 10. zvezčič ravnokar na svitlo in z le-tim je dokončana povest „Franz von Sickingen.“ — V oziru na Bolandove spise si ne moremo kaj, da bi tukaj posebno mične naslednje dogodbe ne pristavili:

C* v Kolinu 14. listop. (Lutrova in papeževa nezmotljivost.) Družbica gospodov je undan z jadernikom popotvala od Vircburga le-sem. Kmali zavijejo z besedo na papežovo nezmotljivost, in 4 popotniki v „kupetu“ so kaj zamardovaje govorili. Pové pa peti in naznani potnim tovaršem, da oni popotvajo s katoličanom „naj bolj črne obrénske verste (rheinischer Sorte).“ Zdajci se vname borba med določnim katoličanom in 4 protestanti. Kolinec z znano obrensko zgovorljivostjo brani svoje katoliško stališe in pravi, da Luter si je v veliko večí meri pripisoval nezmotljivost, kakor pa papež. V dokaz je nategnil nekaj besed iz „Luthers Brautfahrt“ v Bonlandenu, namreč: „Noben angelj v nebesih in noben človek na zemlji nima soditi mojega nauka. Kdor ga ne sprejme, se ne more zveličati, in kdor drugač veruje kakor jest, je otrok pekla, in kdor moj nauk zaverže, tega bo Bog zavgel, zakaj moje usta so Kristusove usta.“

Protestantje so trdili, da Luter ni nikoli govoril teh besed, to je le deleč segajoča Bolandova „poetiška licenca“. Katoličan pa je zagotovil, da v „Luthers-Brautfahrti“ je povedan zvezek in stran Lutrovih spisov, kjer se te besede nahajajo, in zanašaje se na veljavo Bolandove stavi 1000 tolarjev na 100, da je to resnica. Toda nobeden protestantov ni imel „koraže“ si 1000 terdnjakov zaslužiti. — Temu nasproti je neki gospod iz Berlina naznanil, da se bo precej protestanstvu od-

povedal, ako se mu pokaže da so omenjene besede v Lutrovih bukvah. Katoličan si izprosi od Berlinarja njegov napis, domu pridši poiše v bukvah „Luthers-Brautfahrt“, najde na strani 90 *) (Volksausgabe) v opombi spodej, da imenovani izrék „Lutrove nezmotljivosti“ se nahaja v Lutrovih spisih II. zvez., str. 44. izdanje l. 1522 in spolni svojo obljubo.

„Augsburger Postz.“, ki je to dogodbico naznanila, pravi zastran Bolandenovih spisov: „Da nun Bolanden in seinen Novellen und Romanen, welche bereits in fast alle Sprachen cultivirter Nationen übersetzt wurden, in höchst anziehender Manier dogmatische, moralische und historische Wahrheiten verflechtet und die kathol. Kirche so glänzend vertheidiget, so wäre die massenhafte Verbreitung der billigen Ausgabe ein sehr wirksames Mittel, das Gift der anti-religiösen Belletristik zu paralysiren und richtige, gesunde Ansichten über Kirche, Dogma und Moral zu verbreiten.“

V Štajncu na Štajarskem je norec Puches liberalnega župana vstrelil. Liberaluhi, ki vse na svoj mlin zoper duhovstvo obračajo, zdaj tako modrujejo: Norec je poprej od ultramontancev večkrat šuntanje in zabavljanje zoper njega slišal, slišal pridige zoper liberalce, zoper krivoverca Markworta; zato ga je zdaj v norosti vstrelil. Ravno liberalci pa blezo ne pomislijo, kako gerdo s takim modrovanjem sami sebe po glavi bijejo: zakaj če je šuntanje in zabavljanje krivo, da norci ljudi streljajo, bi na Dunaju skor ne bilo duhovna več, in po Ljubljani bi bilo že najmanj pol duhovnov postreljenih, ako se pomisli, kako gerdo in nesramno kričé tam judje, tukaj Tagblatt zoper duhovstvo, da mora vsacega, le malo spodobnega človeka sram biti. Kaj se je vse govorilo v konstitut. društvu, v steklenjači, in liberalni srenjski odbor je uno leto celo pri liberalnem ministerstvu ovajal duhovstvo naše dežele, da je vsega hudega v deželi krivo! In to vpitje se godí, nekaznovano in brez graje, kakor da bi duhovni ne plačevali davkov, ne nosili sploh državnih butar, kakor drugi, ter ne imeli čisto nobene politiške in državljanske pravice. Druzega orožja nima duhovstvo, kakor besedo, in ti širokoustni bahači s svobodo že ne vedó, kaj bi počeli, da bi Cerkvi tudi še besedo vzeli, jo mutasto storili ter jo popolnoma v sužnjost djali. Cerkev pri vsem prizadevanji nima družega namena, razun časni in večni blagor ljudstva. Padli pa bodo sami v jamo, kateri jo duhovstvu kopljejo.

Deržavni zbor v obéh zbornicah se je pričel 27. t. m. V spodnji se je pogrešalo 79 poslancev, namreč vsih čeških in moravskih deklarantov, Tirolcev, Slovencev, Dalmatincev in nekaka polovica Poljcev. Naslednji dan je bil prestolni govor in potem seja, v kateri je imel na dnevnem redu biti deržavni proštev za l. 1872. Primanjkljeja je 50,784 074 gl. —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Č. g. Jan. Teran, lok. v Zlatem polji, je dobil lokalijo Štango in una je razpisana 21. dec.; č. g. Ign. Böhm, stoljni kapl. v Ljubljani, gre za adm. v Šent-Jakob ob S., ktera lokalija je tudi razpisana 21. dec.; č. g. Jern. Ramoveš, kapl. v Spodnji Idriji, gre za adm. na Sela pri Kamniku.

*) V 4. predelani izdaji 1871 je ta Lutrova „infallibilitas“ zapisana na str. 167 in 168. Tam je ravno govorjenje o zadostnosti same gole vere brez dobrih del k zveličanju, kar je Luter nespametno učil in terdil. Ravno tam pa je Lutru neoveržljivo dokazano, da je sv. pismo popačil, ker je besede: „ἐὰν μὴ διὰ πίστεως“ po nemško izrazil: „Durch den Glauben allein.“ — Pač vredno je, da se vse bere.